

приймів роботи, при яких формування екологічної компетентності буде ефективним та дієвим. Це в свою чергу вимагає від педагога особистого глибокого усвідомлення екологічних основ природокористування, знання основних екологічних законів та принципів сталого розвитку, що вказує на необхідність кваліфікаційних курсів з основ екології для педагогів неприродничого циклу.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт базової мсередньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrainska-shkola-2/derzhavnyi-standart-bazovoi-serednoi-osviti> (дата звернення жов 24, 2024)
2. Лук'янова Л. Екологічна складова державного стандарту професійно-технічної освіти. *Педагогіка і психологія професійної освіти: результати досліджень і перспективи*. 1 (2003): 418-425.

ПОЗАШКІЛЬНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ ТА ОСНОВ ЗДОРОВ'Я

Коцун Л.О.

Волинський національний університет імені Лесі Українки

kocun.larisa@ukr.net

В умовах становлення Нової української школи не зменшується значимість позашкільної освіти, яка разом із дошкільною, загальною середньою, професійно-технічною і вищою є невід'ємною складовою системи безперервної освіти. Як зазначає Л.І.Ворона, «позашкільля сприяє виявленню та розвитку особливих здібностей учнів, їхньому інтелектуальному зростанню та поглибленому опануванню предметних напрямів шкільної програми» [1].

Специфіка роботи позашкільних закладів полягає в тому, що вони надають освітні послуги дітям поза школою, у вільний від неї час, створюючи умови для забезпечення їх пізнавальних потреб, розвитку творчих здібностей, самореалізації та професійного самовизначення. Враховуючи важливість цього напрямку діяльності, на сучасному ринку освітніх послуг зростає потреба у кваліфікованих педагогічних кадрах. Проте у закладах вищої освіти не здійснюється безпосередня підготовка фахівців до роботи у системі позашкільля. Надання ЗВО мобільності та автономності у формуванні освітньо-професійних програм дозволило забезпечити майбутнього вчителя теоретичними знаннями та практичними вміннями, необхідними для роботи у цьому професійному середовищі. У Законі «Про позашкільну освіту» вказано, що педагогічним працівником закладу позашкільної освіти повинна бути особа з високими

моральними якостями, яка має вищу педагогічну освіту, або іншу фахову освіту, належний рівень професійної підготовки [2].

На факультеті біології та лісового господарства Волинського національного університету імені Лесі Українки реалізується освітньо-професійна програма «Середня освіта. Біологія, природознавство, здоров'я людини» галузі знань – 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) другого (магістерського) рівня вищої освіти. Освітній вектор програми сформований таким чином, що дозволяє майбутньому вчителю бути готовим до різнопланової роботи у системі позашкільної еколого-натуралістичного та дослідницько-експериментального напрямку.

Підготовка фахівців до означеного виду професійної діяльності носить системний характер та відбувається впродовж всього часу навчання у магістратурі і включає всі цикли навчання здобувачів. Основними елементами означеної системи є: теоретична підготовка при засвоєнні освітніх компонентів ОПП, практична підготовка під час педагогічної практики та підсумковий контроль під час складання атестаційного іспиту та захисту магістерської роботи. Поєднання підготовки магістрів до майбутньої професійної діяльності не лише у школі, але і в закладах позашкільної освіти дозволяє розширити можливості працевлаштування наших випускників.

Підготовка здобувачів до роботи в системі позашкільної освіти дозволяє враховувати їх пізнавальні інтереси та спиратись на фундамент тих компетентностей, які вони здобули на бакалаврському рівні. Досвід підготовки магістрів у ВНУ імені Лесі Українки до майбутньої педагогічної діяльності у закладах позашкільної освіти може бути корисним іншим закладам освіти при розробці ОПП.

Структура ОПП містить освітні компоненти із циклу загальної та професійної підготовки, які дозволяють підготувати здобувачів до освітньої діяльності у закладах позашкільної освіти, оволодіти інноваційними підходами до розвитку та підтримання стійкого пізнавального інтересу в учнів, роботи із обдарованими дітьми, здійснення їх всебічного виховання. ОК із циклу загальної підготовки забезпечать здобувачів основами освітнього менеджменту позашкільної освіти, навчають приймати виважені управлінські рішення, організовувати їх реалізацію та регулювання (ОК «Освітній менеджмент»).

ОК «Науково-педагогічні дослідження та проєктна діяльність» сприяють формуванню у здобувачів освіти методологічної культури та цілісної системи знань, умінь і навичок з організації і проведення науково-дослідної роботи та управління проєктами у закладах освіти. Формування у здобувачів освіти системи теоретичних знань та практичних навичок, пов'язаних із розумінням психологічних основ ефективної комунікації та налагодження продуктивної

взаємодії в освітньому середовищі позашкільля здійснюється під час засвоєння ОК «Психологія взаємодії».

Цикл ОК професійної підготовки передбачає формування практичних вмінь та навичок організації освітнього процесу і в закладах позашкільньої освіти із використанням інноваційних технологій навчання (ОК «Інноваційні технології навчання біології, природознавства та основ здоров'я», «Теорія та методика навчання біології», «Основи інтегрованого курсу «Природничі науки» та методика його навчання», «Теорія та методика екологічної освіти», «Теорія та методика здоров'язбереження»). Оволодіння здобувачами ОК «Фізіологічні основи розвитку дітей з особливими потребам» дозволить їм розвивати інклюзивне освітнє середовище у закладах позашкільньої освіти. Великий виховний екологічний потенціал закладений у ОК «Теорія та методика екологічної освіти», який передбачає оволодіння знаннями про навколишнє середовище, методами та засобами формування екологічної культури особистості, набуття знань і досвіду розв'язання екологічних проблем.

Ознайомлення із специфікою роботи у закладах позашкільньої освіти здійснюється при реалізації освітнього компоненту «Методика позакласної та позашкільньої роботи з біології, природознавства та основ здоров'я». ОК забезпечує здобувачів вищої освіти знаннями про структуру та особливості роботи позашкільніх закладів природничого напрямку, формами та методами реалізації позашкільньої освіти. Після засвоєння означеного освітнього компоненту здобувачі будуть компетентними у методичних підходах до проведення гурткової роботи у різних закладах позашкільньої освіти, реалізації дослідницько-експериментального напрямку позашкільньої освіти, організації наукових товариств, учнівських лісництв, природничих шкіл тощо, структурою роботи регіонального відділення Малої академії наук України, Волинського обласного еколого-натуралістичного центру, обласного позашкільнього закладу освіти, специфікою роботи із обдарованими учнями.

Підготовка здобувачів до роботи в закладах позашкільньої освіти не обмежується вищевказаною теоретичною складовою, але має своє практичне продовження під час педагогічної практики, яка проходить не лише у школі, але й у закладах позашкільньої освіти, зокрема у Волинському обласному еколого-натуралістичному центрі. Під час проходження практики відповідно до її завдань магістри вчаться застосовувати набуті теоретичні знання в реальному педагогічному процесі в якості керівників гуртків, учнівських лісництв, організації та проведенні масових екологічних та натуралістичних заходів тощо.

Ефективність підготовки магістрів до майбутньої педагогічної діяльності в закладах позашкільньої освіти еколого-натуралістичного та дослідницько-експериментального напрямку перевіряється в ході підсумкової атестації, котра

передбачає складання іспиту та захист магістерської роботи. Серед питань екзамену є і такі, які дозволяють виявити рівень знань випускників із різних аспектів роботи в системі позашкілля. Тематика магістерських робіт, котра оновлюється кафедрою щороку, обов'язково пропонує здобувачам і теми, котрі стосуються реалізації інноваційних підходів до роботи у закладах позашкільної освіти.

Таким чином, сформований в ОПП освітній вектор забезпечує майбутніх фахівців теоретичними знаннями та практичними вміннями, необхідними для роботи у закладах позашкільної освіти природничого напрямку.

Список використаних джерел

1. Ворона Л.І. Розвиток позашкільної освіти в Україні: огляд наукових джерел. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 73, Т. 1. С. 23-27.
2. Закон України «Про позашкільну освіту». 2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДОДАТКІВ GOOGLE НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Кудра А.С.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
freemountvn198@gmail.com

У сучасному освітньому середовищі впровадження цифрових технологій стає не лише бажаним, а й необхідним елементом освітнього процесу. Змішане навчання, яке поєднує традиційні очні заняття з дистанційними формами навчання, активно розвивається, особливо в умовах глобальних змін, викликаних пандемією COVID-19. Це навчання вимагає нових підходів до організації та проведення уроків, що передбачає використання інноваційних інструментів, які забезпечують інтерактивність, залученість здобувачів освіти та доступність матеріалів. Одним із таких інструментів є додатки Google, які набули популярності завдяки своїй функціональності, простоті використання та широким можливостям для інтеграції у освітній процес. Google Earth, Google Maps, Google Classroom, Google Docs та інші додатки дозволяють зробити уроки більш динамічними та адаптованими до потреб сучасного учня. Вони забезпечують можливість вивчати географічні об'єкти у режимі реального часу, працювати над груповими проектами, обмінюватися інформацією та оцінювати роботу здобувачів освіти, навіть коли вони фізично перебувають далеко від школи. Тема використання додатків Google на уроках географії є надзвичайно